

ЗМІСТ

ВСТУП.....

РОЗДІЛ 1. Лігвістичні особливості перекладу німецькомовної літератури

- 1.1 Проблеми перекладу німецькомовної літератури.....
- 1.2 Особливості творчості Бова Берга.....
- 1.3 Проблематика підліткового суїциду у літературі
- 1.4 Особливості перекладу підліткової літератури
- 1.5 Збереження образності при перекладі підліткової літератури

РОЗДІЛ 2. Лінгвостилістичні особливості перекладу роману Бова Берга “Auerhaus”

- 2.1. Переклад роману Бова Берга “Auerhaus” зі збереженням ідеї матриї антиутопії у світовій літературі
- 2.2. Застосування лексичної перекладацьких модифікацій у романі Бова Берга “Auerhaus” та у німецькомовних романах загалом.
- 2.3. Переклад обценної лексики у мовленні підлітків у романі Бова Берга “Auerhaus”..
- 2.4. Переклад іншомовних вкраплень та лексичних помилок у романі Бова Берга “Auerhaus”.

ВИСНОВКИ.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

ВСТУП

Бов Б'єрг (1965) вивчав лінгвістику, політичні науки та літературу. Він з друзями заснував журнал Базікало та різноманітні читацькі сцени у Берліні.

На сьогодні вийшли друком три книги: романи Дедлайн (2008), Ауергауз (2015), а також збірка коротких оповідань Модернізація моєї мами (2016). Ауергауз несподівано став бестселлером. Роман перекладений на багато мов. Багато театрів інсценізували його. Готується екранізація роману.

Стиль Бова Б'єрга втягує в історію з першого речення. Проста, лаконічна, не перевантажена, але при цьому особлива у кожного персонажа, мова щиро та без пафосу розкриває серйозні теми. Дрібні деталі показують атмосферу Німеччини кінця минулого століття та додають виразності. Завдяки їм книга стає правдоподібною, а героям хочеться вірити. Історія починається не з початку й не з кінця, а так, як починаються всі історії, розказані друзями для друзів — десь із середини. Але цей перший розділ одразу розкриває персонажів. Вони всі різні, не клішовані, ми бачимо їх із різних сторін та в різних ситуаціях. Шість підлітків, що втомилися від буденності, живуть власною маленькою комунією. Заради того, щоб підтримати Фрідера, який втомився жити взагалі. У кожного з них є своя історія, яку вони поступово розказують, особливості, що впливають на їхню поведінку і сюжет та створюють цілісну картину. Наприклад, головного персонажа, Гьопнера, бісить вітчизна і це стає однією з причин, чому він переїжджає з дому. Віра, його дівчина, краде все, що погано лежить, і це має наслідки для всіх.

Вибір теми дослідження, а саме «Лінгвостилістичні особливості перекладу роману Бова Б'єрга "Auerhaus", зумовлений значним інтересом до творчості видатного письменника. Тим фактом, що роман "Auerhaus", піднімає теми вибору шляху після закінчення школи, дружби, руйнування близьких стосунків, прихід нової, чужої людини в родину та багато інших

гострих питань. Одна з основних — тема суїциду, але про неї говориться без награного драматизму, спокійно, буденно, як і про будь-яку іншу — зумовлена актуальність виконаного дослідження.

Теоретико-методологічну основу роботи становлять дослідження з теорії питання: О. Забужко, О. М. Лопушанської, О.В. Назаренка, О. Б. Карасика, В. А. Кухаренко, В. М. Толмачевої; також використані праці, присвячені загальній характеристиці німецької літератури : А.– Н. Horbatsch, Я. Н. Засурського , А. М. Зверева, Т.Р. Кияк, М.Л. Іваницької, А. Горбунова, О. М. Зверева, Н. Іткі, Я. Ю. Лідського, М. О. Мендельсона, М. Коренева, тощо. Для розуміння творчості Б. Берга була суттєвою німецька критична література, зокрема праці С. Цвейга.

У дослідженні були використані методи соціологічного, історико – літературного та культурно – історичного аналізу

Отже, об'єктом даного дослідження є роман Бова Берга «Ауергаус».

Предметом дослідження є лінгвостилістичні особливості перекладу твору.

Метою роботи є розглянути способи використання методів перекладу для покращення розуміння тексту реципієнтом.

Структура роботи обумовлена її метою та завданнями складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків та списку використаних джерел. Перший розділ подає теоретичні передумови дослідження, що стосуються лінгвістичних особливостей перекладу німецькомовних творів. У другому розділі проаналізовано соціально-психологічний образ головного героя, виявлена естетична природа та стилістику тексту. Список використаних джерел складається з 42 позицій.

ВИСНОВКИ

Персональне мовлення підлітків у сучасній художній літературі є досить актуальною темою для вивчення. Здійснивши огляд та аналіз теоретичних основ досліджуваного явища та застосувавши їх на практиці, ми дійшли таких висновків:

1. Дослідження мовної картини персонажного мовлення підлітків активно розглядається крізь призму різних наукових підходів. Велика кількість науковців зробили свій внесок у формування засад для його вивчення. Сучасні дослідники акцентують увагу на необхідності відображення мовної картини молодіжного мовлення в художніх творах як засобу стилізації в художній літературі.

У нашій роботі персональне мовлення трактується як відтворення процесу реальної комунікації між людьми літературними засобами писемного мовлення, передача його специфічних особливостей для створення достовірної картини світу та образів самих персонажів. Щодо праць, в яких персональне мовлення визначається крізь призму перекладознавства, то таких на сьогодні, на жаль, є мізерна кількість.

Це твердження, власне, й визначає актуальність цього дослідження. Тому ми розглянули питання ідіолекту підлітка, його відображення у художньому тексті та перекладі. Досліджуючи його, ми зрозуміли, що елементами ідіолекту персонажа є стилістичні та лексичні засоби, що відображають його особистий життєвий досвід.

У результаті нашого дослідження змогли дати наступну характеристику поняття «персонаж» — це сукупність засобів зображення, як-от портрет, мова, вчинки, характеристика з боку інших персонажів. А також визначити функції його мовленнєвого портрета:

- 1) вказівка на приналежність персонажа до тієї чи іншої групи;

2) слугування засобом, за допомогою якого можна показати, ким саме є персонаж твору. Завдяки дослідженню діалогічного та монологічного мовлення найкраще розкривається характер героя.

2. У своїй роботі ми охарактеризували особливості підліткового мовлення з точки зору психології, етнічної та вікової ідентифікації індивідуума. Ми визначили як вік, етнічне походження та середовище впливають на мовлення підлітків. Проаналізувавши їхнє мовлення крізь призму згаданих вище факторів, ми зробили висновок, що вони є визначальними з точки зору вибору підлітків певних лексичних та граматичних одиниць, структур, норм.

Були зазначені комунікативні тактики, якими підлітки активно користуються, наприклад: образи, ігнорування, вживання обценної лексики.

3. Для детальнішого дослідження ми проаналізували лексику, якою користуються підлітки, навівши приклади з різних творів. Ми також зазначили особливості її вживання залежно від ситуації, в якій перебувають герої. Що не менш важливо, були виявлені мовні засоби, які превалюють у мовленні підлітків на прикладі роману Бова Берга “Auerhaus”. Ми зосередились на мовній картині двох головних героїв — Гьопнера і Фрідера, а також як їхнє мовлення вплинуло один на одного. Особливу увагу ми приділили їхній лексиці, зокрема вживанню сленгу, скорочень, абрєвіатур.

Було проаналізоване використання обценної лексики у творі, як засобу вираження емоцій та почуттів героїв.

4. Також ми визначили фактори, які впливають на вибір мовцем певних мовних одиниць, описавши та проаналізувавши ситуації, у яких підлітки вживають вульгаризми, сленгізми та допускають порушення певних граматичних норм.

Одними з основних факторів можна вважати: вік, етнічне походження, емоційний стан, психологічне середовище підлітка.

5. Одним з найважливіших для нас завдань було проаналізувати способи відтворення персонажного мовлення підлітків цільовою мовою. У нашій роботі ми розглянули приклади з роману Бова Берга “Auerhaus і його українськомовного перекладу у виконанні Анни Савченко, а також запропонували власні варіанти перекладу твору.

Щодо лексичного навантаження персонажа, ми сконцентрувались на відтворення сленгових одиниць, іншомовних вкраплень та обценної лексики, вказавши способи відтворення кожної з вищезгаданих категорій.

У перекладі сленгізмів, виділяємо такі підходи:

- 1) використання еквівалентних відповідників;
- 2) трансформації різного характеру, а саме: контекстуальна заміна, конверсія;
- 3) прийом генералізації;
- 4) антонімічний переклад.

Обценна лексика відіграє особливу роль у створенні образу персонажа, і для її відтворення виділяємо такі способи:

- 1) переписування лексичних одиниць (зазвичай, це стосується іншомовних вкраплень);
- 2) переклад за допомогою ад’єктивного інтенсифікатора;
- 3) за допомогою фразеологічної одиниці; 4) за допомогою скатологізмів;
- 5) за допомогою універсального лайливого слова.

6. До труднощів, з якими стикається перекладач, можна віднести відсутність в українській мові еквівалентної одиниці, лінгвокультурні відмінності, неможливість збереження регістру. Проаналізувавши переклад

Анни Савченко, ми запропонували власні шляхи мінімізації втрат відтворення стилістичних особливостей персонажного мовлення.

Перспективу подальших досліджень у цьому напрямку вбачаємо у вивченні особливостей відтворення граматичних і стилістичних особливостей мовлення підлітків у досліджуваному нами творі.